

BÉKÉSMEGYEI FÜGGETLENSÉG

POLITIKAI LAP

Megjelenik hetenként kétszer: szerdán és vasárnap

Főszerkesztő:
Dr. PÁNDY ISTVÁN

Felélős szerkesztő:
Dr. RELL LAJOS

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Békéscsaba, Kispiaclér, Zvaratkó-ház
Egyes szám ára 10 fillér.
Vármegyei telefonszám 67.

Előfizetési árak helyben és vidéken:
egész évre 10 K negyedévre 2-50 K
félévre ... 5 K egy óra .. -90 K
Nyilttér soronként 40 fillér.

Kitart-e a nemzet?

Irta dr. Buza Barna.

Csakugyan nem akarna a magyar nemzet kivergődni ebből a mostani rettenetes nyomorúságából, gazdasági lekötöttségéből? Csakugyan nem kívánja a gazdasági önállóságot s az akar maradni, ami most: Ausztria adófizető gyarmata?

Majd eldől a választáson, — ha ugyan mer valaki választást csinálni ebben a kérdésben. Majd eldől akkor, ha egy-két apró katonai engedményért odaadja-e a nemzet a gazdasági függetlenségét s bele nyugszik-e abba, hogy belátható időig mindig a mai nyomorúságban maradjon?

Nagy és nevezetes fordulópont ez a nemzet életében. Hosszu évtizedekre most dől el a sorsunk. Most válik el, hogy kiszabadulhatunk-e az Ausztriához való gazdasági lekötöttségünkől, elindulhatunk-e az önálló egészséges fejlődés útján, megteremthetjük-e nemzeti iparunkat, kereskedelmünket s ezzel egy boldogabb jövő alapját, vagy még sok-sok évtizedekig nyakunkon marad a közös bank, a közös vámterület s vele az egyre fokozódó romlás és nyomorúság?

Megértheti azt a leggyengébb képzettségű ember is, hogy miért pusztít el minket a gazdasági közönség. Megmondja világosan a kereskedelmi statisztikánk. Évenként most már több mint ezerötszázmillió korona értékű árut hoznak be hozzánk Ausztriából. Ezerötszázmillió koronát fizet ki ez az ország minden évben Ausztriának, ruháért, gépekért, egyéb ipari cikkekért. Hát ha mi nem fogjuk tudni itthon megcsinálni még a testi ruhánkat se, ha még azért is sok száz milliókat fogunk évenként az osztráknak fizetni, természetes dolog, hogy tönkre kell mennünk. Ezen pedig nem segíthetünk másképp, mint az önálló vámterülettel. És az önálló vámterületet csak úgy állíthatjuk fel 1917-ben, ha most megvalósítjuk az önálló bankot.

Ezért ragaszkodik a függetlenségi párt az önálló bank követeléséhez. Három éven át sokat eltűrt, sokat megszavazott, mind csak azért, hogy addig el ne rontsa a helyzetet és hogy majd az önálló bank mellett annál erősebben és szilárdabban megállhasson.

Ellenségeink gunyoltak, szemünkre vetették, hogy egészen behódoltunk már Bécsnek, fel-

adunk mindent s fel fogjuk adni az önálló bankot is. Mindig azt feleltem erre: várják meg, majd meglátják, hogy ha kisebb dolgokban a béke kedvéért engedünk is, az önálló bank mellett annál szilárdabban meg fogunk állni.

Ime: az egész függetlenségi párt szilárdan és rendületlenül áll az önálló bank ügye mellett.

Hogy mit fog tenni a király, nem tudjuk. Szomorú, hogy megint akadnak magyar emberek, akik ajánlkoznak Bécsben, hogy ők olcsóbban is vállalják, elengedik az önálló bankot, sőt készek annak hivat, a függetlenségi pártot választáson tűz-el-vassal letörni, csak valami csekély kis katonai koncessziót adjon nekik a király, amivel a választók előtt csuf vállalkozásukat fődözthessék.

Persze, Andrássy grófnak jó dolga van, ő nem lát szükségét s azt hiszi, hogy már boldog lesz az ország, ha a bakák hársára kétféjű sas helyett a király monogramját teszik. Kérdeznék csak meg a magyar iparost, a magyar kereskedőt, attól megtudhatná, hogy a gazdasági közönség milyen nyomorúságot teremtett már itt és hogy ha ebből ki nem gázolunk, hiába hoznak nekünk akármiféle ka-

tonai jelvényt, elpusztul az ország.

Mi kitartunk. Ha Andrássy csakugyan vállalná a harcot az önálló bank ellen — amit én ma se tudok róla elhinni — akkor aztán a nemzet magatartásától függ minden. Ha a nemzet is kitart és nem enged az önálló bank követeléséből, akkor feltétlenül bizonyos, hogy az önálló bank meglesz. Mert hatalmas a király, de ha százszor hatalmasabb lenne, akkor se tudná a nemzet akarata ellen ráerőszakolni a közös bankot.

A hetipiacok szaporítása.

Első lépés a vásárcsarnokhoz.

A csirkepiac felhasználása.

A legutóbbi képviselőtestületi közgyűlés alkalmával Reisz Hermann képviselőtestületi tag indítványozta, hogy a piaci helypénzszedési jövedelem szaporítása céljából a község igen helyesen tenné, ha a hetipiacok számát szaporítaná. Az indítvány a szaporítást úgy tartaná helyesnek, ha hetenként egyszer: lehetőleg hétfőn a vasúthoz közel eső helyen tartanák meg a hetipiacot.

Az indítvány felett nem volna szabad olyan felületesen átsiklani s bár Korosy László ellenérvei, különösen

AKI MEGBÁNT.

A ki megbánt, azt gyűlölöm szivemből,
Most már gyűlölni is tudok, merek.
Elpártolok ama nagy, tüdő szenttől,
Mártír én többé soha nem leszek!

Tudok szeretni, de gyűlölni jobban,
Mert már most élni, élni akarok,
Eddig csak vártam és nem dulakodtam:
Megbénítottak a Krisztus-tanok.

Eddig az élet bus Lázárja voltam,
A testamentum vigasztalgot.
Ó, annyi kinban, gyötrelemben, gondban
Lelkem csak sirt, sirt, jajgatott.

Zsoltár volt mindenik feljajdulásom,
Ma gyűlölni kell és ha kell: hát tudok!
Zsoltár sirámot ezen a világon
Mormoljanak a templomkoldusok!

PETERDI ANDOR.

A deákéletből.

Irta: Péczely József.

Hideg eső permetezett. Még a meleg kályha mellett is fázik az ember. Hát még odakinn. No, az utcákon nem sokan jártak, csak ép akinek ide-oda kellett szaladgálni, akiket a kenyér hajtott...

Már benne voltunk a téiben. Havat vártunk a boros égből, de csak eső esett. Az ilyen idő meg egészen lehangolja az embert.

Az irodában megszokadt a munka. A főnökünknek házonkívüli dolga akadt. Ez jó alkalom lett volna a beszélgetésre, de nem jött egyikünk se szóra, pedig négyen voltunk. A főkönyvelő ujságba temetkezett, híreket, szenzációkat böngészett; az egyik írta a cserép-kályhát támogatta; a másik meg a fogát piszkálta; én az ablakon keresztül néztem ki a nagyvilágba. Biz ott nem volt semmi látnivaló, de ha lett volna is, az ablaküvegen nem lehetett átlátni, annyira becirádázták az esőcseppek...

Egyszer csak az ajtóban két nagy csizma a padlóhoz verődött: Topp, topp... Felütöttük a fejünket...

— No...

Az ajtó kinyílt s bejött rajta egy nagy bunda. A bundában a főerdész, irodánk barátja, ki is, mikor melegen üdvözöltük, a bundát kigombolta s kétszer-háromszor úgy megrázintotta a drága prémes jászágot, hogy a szemünk-szánk tele lett frissítővel...

Mig mi prüszkoltunk az áldás következtében, a főerdész nagyot fujt.

— Brrr... Komisz idő!

— No, komisz... — hagytuk rá.

Majd előzékenyen lesegítettük válláról az átázott, vizes bundát.

Ekkor aztán megeredt a beszéd.

Ott kezdte az új jövevény, hogy így karácsony táján az ember ahány nap, akár annyiszor bolonduljon meg. Erre is pénz, arra is... Ide is, oda is... Kis pakk, nagy pakk... Most is vásárolni jött be ily kutya időben. De muszáj, mert hát a gyerekek, meg az asszony...

— Az én koromban? Nekünk még egy-két alma, aranyos dió megtette... most hintaló, beszélő baba... Még az sem elég! Ma már egy jól nevelt gyermeknek legalább is autó kell, ha nem léghajó, az is kormányozható... Azon alól nem adja...

Mikor ezt a tárgyat tökéletesen ki-merítette, egy merész fordulattal visszatért a régi jó világra.

— Az volt az igazi, ugy-e barátom, — intett a főkönyvelőnek — mikor mi diákoskodtunk...

— No, az se lesz többet...

— Az igaz...

Aztán sodort egyet deresedő bajuszán...

— A mostani diák nem is diák...

Nincsenek ma már igazi diákok!

Elővette belső zsebéből a tajték pipát, a kabátja szélével megtörülgette. Majd a sallangós zacskót kerítette elő s a szép sárga dohányból megtömte a kazánt. Még a rágyújtással bibelődött, csak a szemével integetett:

— Az már elmúlt!

Hogy a pipa szuperálni kezdett, a csutorát oldalt taszította:

— A mostani diák vonaton utazik,

étteremben kosztol, palackos bort iszik.

Szóval ur! Annak is tituláltatja magát...

Mi meg csak úgy „per pedes apostolorum“ kutyagoltunk, hazait tarisznyáztunk egy-egy árokparton vagy boglya

tövében...

Itt azután mi is szót vetettünk az

elmúlt szép napokra, egy-egy zamatos

esettel világitva meg azoknak fényes

oldalát...

No, a visszaemlékezéseken fel is

melegedtünk. Még a főkönyvelőnk is

a piac kihelyezése ellen tett kifogásai helyesek és elfogadhatók, de egy 40 ezer lakossal bíró nagyközség fogyasztása, a napi szükségletek kielégítését célzó források szaporítása okvetlen megköveteli azt, hogy Reisz Hermann indítványa felett ne térjünk napirendre, hanem azt behatóbban tárgyaljuk.

Az indítványból elfogadjuk azt, hogy a hetipiacok számának a szaporítása okvetlen szükséges, de nem tartjuk helyesnek a piac kitélepítését akár a Vasut-utca bármely más részére, akár pedig Erzsébethelyre. A multból vett példák és esetek igazolják, hogy a vevő- és eladóközönség által megszokott piaci helyet kivéve, sehol sem volt életképes a próbálkozás.

A piacnak mindig, kivétel nélkül a város központjában kell lefolyni, de tekintettel arra, hogy a szerda, szombati hetipiacok lennének a jövőben is a legnagyobbak a Fő-téren, a más napokra eső piacok megtartását mi sem helyeseljük. Ezeknek a piacoknak legalkalmasabb hely volna a Csirke-piac kibővítése által nyert új terület, a mely a Zvaratkó-féle ház és a Kossuth-kávéház között terül el.

Itt kellene a hetipiacot szerda és szombat kivételével megtartani.

Ezen a helyen most kofák tanyáznak. Rongyból, ponyvából, ládarecskékből egy-két szemet bántó, izléstelen sátor van itt felütve, a hol egész seregből álló kofacs család nyaral. Szemét, piszok, rohadt gyümölcs, ételmaradékok, egészségtelen, romló anyagok fertőzik be a város közepén levő Csirkepiac-teret, egészségtelenné teszik a környéket s terjesztik a fertőző betegségek gyilkos bacillusait.

Ez a hely alkalmas arra, hogy itt a cigányrészhez hasonló kofanyaraló telepet megszüntesse a község elöljárósága és a szükséges intézkedé-

letette kezéből az ujságot s szaporán kezdett pislogni, ami határozott jele volt annak, hogy mondani akar valamit. Egy alkalmas pillanatban, mikor erdészünk rájött a köhögés, el is kezdte:

— Az se volt utolsó, mikor egy husvéti vakációról visszamentünk Szarvasra. Ugy harmadikosok lehettünk. Hárman voltunk egyvágásu gyulaiak, kik Szarvason rángattuk a házmistrángot. Letelt a szabadság, hát menni kellett. Akkor még nem volt se vasut, se köves ut; fuvaroskocsin jártak az emberek, meg gyalog. A diák persze ez utóbbi módon, a maga forspontján.

Szarvas van ugy 60 kilométer Gyulától. Hát korásan elindultunk, hogy estére helyben legyünk. Be is értünk volna naplementre (sokszor kipróbáltuk ezt a stációt), de ugy intéztük a sort, hogy a kondorosi csárdánál ránk esteledjék.

Ránk is esteledett.

Ennek is megvolt a maga oka. A csárdás fia, Marci is közibénk tartozott. Na, ez még nem elég ok. Hanem tudtuk azt, hogy másnap hetivásár lesz

seket megtegye arra vonatkozólag, hogy itt állandó, naponkint tartandó piac létesülhessen.

Természetes, hogy egy kis befektetéssel járna, mert mi ugy képzeljük el a dolgot, hogy ide a község egyforma, izléses deszkabódékat építene két sorjában, ahol azután a kofák állandó tiszta fedett helyiségben árulnák a napi megélhetéshez szükséges élelmi cikkek: tojást, vaját, tejfelt, turót, zöldséget, aprójószágot, halat, vadat, gyümölcsöt stb.

A bódék bérbevételére akadna állandó bérlő és vállalkozó.

Ha a község elöljárósága erre vonatkozólag a szükséges intézkedéseket megtenné, különösen a szegényebb sorsu középosztály tagjain segítene, akiknek vagyoni helyzete nem engedi meg azt, hogy szükségleteinek fedezésére hetenként egyszer vagy kétszer nagyobb bevásárlásokat tehessenek s akiknek az, hogy naponta eszközölhetnék a bevásárlásokat, valóságos áldás volna.

És azáltal, ha a község a Csirkepiac e részére 12—20 vásárbódét építene, ezáltal városunk forgalmát is emelné, hogy megtenné az első lépést a vásárcsarnok létesítéséhez, amelyre a fejlődés folytán előbb-utóbb ugy is nagy szükségünk lesz.

A befektetéshez szükséges összeg sem válna a vásárbódék létesítése által dubiozussá, mert a vásárbódék béréből aránylag rövid időn belül tetemes jövedelme lenne a községnek is.

Presbiteri ülés.

Két szabályrendelet módosítása.

Kedvező elintézés.

Hétfőn délelőtt 9 órakor a békéscsabai ág. ev. egyház presbiteriuma közgyűlést tartott *Szeberényi Zs. Lajos* és *Sailer Gyula* egyházi felügyelő elnöklété alatt. A közgyűlés tárgy-

sorozata 5 pontból állott, amely közül három nagyon lényegtelen volt, kettő azonban fontossága miatt a közgyűlés figyelmét hosszabb ideig lekötötte.

Tárgyalás alá került a presbiteriumot választó új szabályrendelet módosítása, amelyet a kerületi közgyűlés módosítás miatt küldött vissza az egyháznak.

Ez a szabályrendelet a békéscsabai ág. ev. egyházban sok vitát és zavart idézett elő s ezért most a gyűlés alkalmából örömmel konstatálhatjuk, hogy a kifogásolt szabályrendeleten oly módosításokat hajtottak végre, a melyek pártkülönbség nélkül mindenki által elfogadható és liberális. A cenzust, mely eddig ezt a szabályrendeletet különösen jellemezte, kikapcsolták a szabályrendeletből és a hívek jogegyenlősége érdekében most már mindenki egyformán választható a iársadalmi osztályokra való különös tekintet nélkül.

A szabályrendelet a cenzusra vonatkozólag ugy intézkedik, hogy a 40 tagból álló jelölő-bizottság figyelmébe ajánlja azt, hogy a jelölésnél lehetőleg tartsa szem előtt azt, hogy az egyház kebelébe tartozó társadalmi osztályok számszerinti arányban legyenek képviselve a jelöltek lajstromában.

A szabályrendelet azon intézkedését, hogy a választások ezentúl kerületenként fognak megtartatni, a hétfői közgyűlés nem változtatta meg. Így tehát a presbiterválasztások a jövőben öt kerületben s nem ugy, mint eddig, a központi egyház hivatalában fognak lefolyni.

Elvileg, mint azt már megemlítettük, a szabályrendelet több lényeges módosítás után teljesen liberális és minden tekintetben elfogadható, azonban gyakorlati kivitele szerintünk igen nehézkes, bonyolódott és lassu lefolyásu lesz s végeredményében különösen a gazdaközönséget fogja kellemetlenül érinteni.

Lassu és nehézkes lesz az eljárás azért, mert a szavazók egy hivatalos szavazójegyen adhatják de csak szavazatukat s azt a szavazóhelyiségben tartoznak kitölteni. A szavazólapon összeállított névsoron törülhetnek és új neveket is írhatnak be. De ez még a szavazást nem lassítaná meg annyira, ha a hívek közül nem volna

sok olyan, aki nem tud írni és olvasni.

Ezek mellé a szabályrendelet értelmében egy-egy bizalmiférfi lesz beosztva, akinek a választó tartozik feldiktálni azokat a jelölteket, akiket ő szavazatával támogatni akar. A szabályrendelet ugy intézkedik, hogy egy harmadik személy a szavazónak nem diktálhatja a jelöltek névsorát és csak olyan kedvezményben részesíti az írni-olvasni nem tudót, hogy kész névsort vihet be, amit a bizalmiférfi tartozik a hivatalos választólappba beírni.

Ez már tetemesen meg fogja lassítani a választás lefolyását és igen bonyolulttá teszi a bizalmiférfiak megválasztását, mert tekintettel arra, hogy az ág. ev. egyházban pártok vannak, a választók aszerint, hogy milyen párthoz tartoznak, kifogásolni fogják a másik párt bizalmi férfait.

A választás vezetése és az egész választási eljárás helyes mederben való lefolyása igen sok körültekintést, tapintatot, részrehajlatlanságot fog tehát megkövetelni, hogy a választások szép csendben, rendezettségben és botrány nélkül folyhassanak le.

A kerületenként való választás, mint azt már fentebb kifejtettük, a gazdákra nézve nagyon kellemetlen következményekkel járhat. Lesznek kerületek, ahol az intelligens elem fog tulsulyban bekerülni a presbiteriumba és lesznek kerületek, ahol majd a proletárok győznek s a gazdaközönség egy-egy kerületben nagyon magára lesz hagyatva s e két társadalmi osztály közötti harcban minden valószínűség szerint a két szék közül a földre fog esni.

A gimnáziumi szabályrendelet módosításánál a közgyűlés a felebbeszedésekben is kitüntetett kifogások alapján változtatta meg a szabályrendeletet.

Nevezetesen a gimnázium felügyelőjét a gimnáziumi felügyelő bizottság jelölése alapján fogja megválasztani a presbiterium. Az igazgatóválasztás pedig a felügyelő bizottság egyedüli joga lesz. Ez a szabályrendelet azután a felügyelő bizottság tagjainak a megválasztását is szabályozza.

A közgyűlés nagyon csendes és sima lefolyásu volt és 11 óra előtt már véget ért.

Szarvason, melyre a csárdás rendszert be szokott ruccanni a csirkékkel, kacsákkal, no meg tojásokkal... s ugy számítottunk, hogy az aprójószágokkal — a barátság révén — mi is bekövetkeznünk majd a kocsiderékban...

Amire számítottunk, bekövetkezett. Legalább részben igen... Jól fogadtak bennünket. Porapásan bevacsoráztunk. A pompás alatt természetesen nem a minőség értendő, hanem a mennyiség.

Na, falun is korán lepihennek az emberek, pusztán meg éppen. Ugyan mit is csinálnának ott az emberek éjszaka? Se kávéház, se színház... Egy keveset mi is diskuráltunk, aztán aludni tértünk.

Az ivó melletti kamra-féle helyiségben volt egy rozoga, kimustrált diván, meg egy széles priccs, melyen szükségből két ember is fekhett... Itt vetette meg Marci anyja subákból, pokrócokból az ágyainkat.

Mikor rezidenciánkra bekövetkeztünk, a szakértői szemle után először is sorsot húztunk: melyikünké lesz az uri kényelem, már mint a diván. A

sors nekem kedvezett. Én tehát pazar kényelembe téve magamat, elnyújtózkodtam a ruganyok tetején. Biz az jól esett az egész napi menés után. Nem így Dani meg Pista. Ők nem tudtak szép szerével megegyezni afölött, hogy ki aludjon belül, illetve kívül. Dani markos gyerek volt, Pista meg ügyes. Tehát váltakozó szerencsével folyt a küzdelem...

Én már ugy félálomban voltam, mikor egy sikerült alsó fogással Dani elkapta Pista derekát, felemelte a levegőbe s ledobta a priccsről...

A diván végében volt egy nagy kétfülű kosár, telisded tele friss tojással...

... Pista bukfcencet vetett a levegőbe s azzal zsupsz, bele a kosárba...

A tojáshegyek recsegésére felütfőtük fejünket...

Kigyujtottunk.

Pista féltetével még benne feküdt a sárga habarékban.

Először nevtünk egyet, azután hirtelen elkomorlyodva, egyesült erővel kiemeltük Pistát a kosárból. A testvéries érzéstől ösztönözve elővettük a

penecilusainkat s neki fogtunk a nagy takarításnak, mely művelet után némán összeintettünk: „Upre pupos!”

Csendben öltözködni kezdünk.

Mikor teljesen készen voltunk, lassan kinyitottuk az ajtót...

A csárdáséknak volt két mérges komondoruk. Mit volt, mit tenni, nagy busan elővettük az utolsó falat hazai füstölt oldalost s mialatt mi nagy szerényen kivonultunk az országuira, a két bestia felfalta a jobb sorsra szánt nyálánkságot.

Reggelre beérkeztünk a kollégiumba. Pár óra mulva citáltak mindhármunkat a tanári kar elé...

A csárdás ott állt a kemence mellett. Tisztában voltunk a helyzettel.

A konferencia egy heti böjtös áris-tomot szabott ránk...

A főerdész felsóhajtott:

— Hej! de pazar dolog lenne még egyszer ott kezdeni... ott, a dutyinál...

Főkönyvelőnk legyintett egyet a kezével:

— Ha lehetne... Ha még egyszer...?! De nem lehet...

Szélcsend a politikában.

— Fővárosi tudósítónktól. —

Péntek óta lankadatlan csüng alá a válság viharvert hajójának minden vitorlája, meg a kormány tagjai is vidéken tartózkodnak, így semmi komolyabb fordulat nem állott be a politikai válság krónikájában.

A helyzet egyetlen pozitívuma az, hogy szerdán délelőtt féltizenegy órakor Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter lakásán miniszteri tanácskozás lesz s azon értesüléseink szerint mindenekelőtt folyó ügyeket intéznek el. Természetes azonban — s ebből a kormány sem kíván titkot csinálni — szóba kerül a tanácskozáson a politikai helyzet is. A kormány, érthető okokból, egyrészt szabadulni szeretne maga is, másrészt ki akarja vezetni az országot is a válságból. Mivel pedig a király ismeretes hajlandóságát is honorálni óhajtának, a tanácskozás bizonyára megkísérli annak az új alapnak a konstruálását is, amelyen az alkotmányos kibontakozásnak az uralkodó által jelzett módja lehetővé válik. Sokan tudni vélik, hogy ez az új alap már megvan. Mi, tekintettel arra, hogy a kormánynak ugyyszólván ideje sem volt még az idevonatkozó tárgyalások lefolytatására, nem merünk ilyen optimisztikus véleményt nyilvánítani.

Ellenben fenntartjuk azt a többször hangoztatott állításunkat, hogy egy ilyen alap megteremtése tengeri akadályba ütközik, amelyek között nem a legutolsó, a már említettek kivül, a pártok között az utóbbi időben szertelen feszültséget mutató viszony. Ennek jellegzetes tünete, hogy a hatvanhetes újságok ujabban állandó rovatot nyitottak a függetlenségi párt belső ügyeinek pertraktálására. Beszélnek villongásokról, amelyekről csak ők tudnak, kiválási szándékokról, amelyek csak az ő vágyaikban élnek, megoszlásról, amelyet a maguk céljaira fedeztek föl és elméikben tenyésztenek tovább. Hát ez lehet az önzés politikája, de nem lehet a hazafias szándék. Tudni kell, hogy a bécsi körök készpénznek veszik az ilyesmit és sietnek abból fegyvert kovácsolni ellenünk. Önmagunk gyöngítése, ellenfeleink erősítése pedig igazán nem az a szolgálat, amellyel válságos helyzetünket a nemzet érdekében való megoldásához segíthetjük.

Politikai körökben szélcsendben beszéltek, hogy Rakovszky István, a képviselőház volt második alelnöke s a néppárt ügyvezető „Rakovszky-csoportjának“ a feje, vasárnap Bécsben járt és állítólag a Belvedereben is megfordult. Rakovszky utjairól egy előkelő politikus így nyilatkozik:

— Rakovszky ténykedéseiről legközvetlenebb környezetete sem szokott tájékozva lenni. Ez a hír is mibenlünk keltette az első és legnagyobb meglepetést. Később azután megtudtuk, hogy az igazság a következő: Rakovszky vasárnap reggel a bécsi gyorsvonattal csakugyan elutazott

Budapestről. Vele egy fülkében ült Lányi Bertalan volt igazságügyi ügyvivő, akinek a darabont-kormány védelmére írott könyve éppen most jelent meg. Ez a találkozás, ezt biztosan tudjuk, véletlenül történt. Azt, hogy volt-e Rakovszky Bécsben, járt-e a trónörökösnél, nem tudjuk, de nem tartjuk valószínűnek. Tény az, hogy vasárnap este már ismét Budapesten volt.

A szerdai minisztertanács után mint értesülünk a függetlenségi párt intéző bizottsága, valószínűleg csütörtökön ülést tart, Wekerle Sándor miniszterelnök pedig már pénteken Bécsbe utazik és szombaton jelentést tesz a királynak a minisztertanács eredményéről.

Az ártézi kut körül...

Lapunk múlt számában a szerkesztőségünkben történő felszólalás alapján rátérítettük az illetékes körök figyelmét egy oly állapotról, amely kivált most, midőn a tifusz terjedése emelkedőben van Csabán, valóban megszívlelésre érdemes. E cikkünk alapján újabb figyelmeztetést kaptunk az ártézi kut körüli állapotokra vonatkozólag s minthogy a tifusz terjedésének egyik eszköze éppen az ivóvíz, kötelességünknek tartjuk, hogy szót tegyünk a kapott figyelmeztetés anyagát. Mindenekelőtt halaszthatatlanul szükségesnek tartjuk, hogy az ártézi kut medencéjére vasrács kerüljön. Ha vasrács lesz a medencén, akkor nem fordulhat elő oly eset, hogy piszkos zsebkendőt mossanak a medence vizében. Ivóvíz és piszkos zsebkendő — igazán össze nem illő két tárgy, hátha még meggondoljuk, hogy az ilyen esetek fertőző betegségeknek lehetnek terjesztői. Hiába lesz minden orvosi intézkedés, ha az eféle lehetőségeknek véget nem vetünk.

De a vasrács azért is szükséges, mert a lajosok, vízfordók, a kik az egész városban árulják a vizet, vizüknek csak egy részét veszik a csorgók alól, míg másik részét egyszerűen a medencéből merítik. Tessék már most elgondolni, hogy a vevő drága pénzen fertőzött vizet, betegséget szerez! A vízfordókat szigorúan meg kellene inteni, hogy a medence vizéből ne merjenek egy fillér ára vizet sem elárúsítani. — Azonban nemcsak a vízfordók tesznek így, hanem a Fiume hordóját is gyakran a leirt módon szokták telemeríteni. Hasonlóképpen cselekszenek a cselédeleányok is, a kik a kútnál elbeszélgetik az időt s hogy azután hamarosan vízhez jussanak, egyszerűen a medence vizéhez folyamodnak. „Nem árt az — ugymond — az uri gyomornak...!“

Mindezt természetesen észre kellene vennie az ártézi kut mellett álló rendőrnek s egész határozottan föl kellene lépnie a visszaélések ellen. Az engedékenység, vagy egyszerű figyelmeztetés nem sokat használ az ügynek. Ugyanez alkalommal a rendőrség figyelmébe ajánljuk azt a körülményt is, hogy a kora reggeli órákban a vízfordók nem engedik a cselédeket a kúthoz; amikor pedig az egyik mégis odament, egy kanna vízzel leöntötték. A szegény leány panaszt akart tenni a rendőrnek, de hiába kereste a rend őreit, nem volt ott található.

Ne értse félre senki szavainkat. Távol áll tőlünk a szándék, hogy valakit támadni akarnánk. Ellenke-

zőleg: szolgálatot vélünk teljesíteni az illetékes köröknek oly esetek felsorolásával, amelyek eddig elkerülték figyelmüket s amelyek megszüntetése az ember egyik legdrágább kincsének: egészségének megóvásától elválaszthatatlan.

A gerendásiak megint mozgolódnak.

Titkos értekezletek az önállóság érdekében.

Gerendás pusztja megszerzése érdekében Csorvás község egy nagyarányú mozgalmat indított, amely bennünket csabaiakat azzal fenyegetett, hogy fejlődő községünk határából egy nagy részt elszakítanak. Békéscsaba község e mozgalom alatt elhatározta, hogy a gerendásiak érdekében egy előjárói kirendeltséget szervez, a mely a pusztán lakó népet közigazgatási dologban, ott kinn a helyszínen ellátja.

A község ezt az ígéretet már be is váltotta s az előjárói kirendeltség működését már meg is kezdte.

Még mikor az előjárói kirendeltség szervezésével foglalkozott községünk előjárósága, hirt adtunk arról, hogy Gerendás lakosságának egy része titkos értekezletre gyűlt össze s itt kimondták, hogy egy újabb mozgalmat indítanak, amelynek célja lesz Gerendásnak önálló községgé való átalakítása.

Ez a mozgalom egy időre elaludt, azonban gerendási tudósítónk úgy értesít bennünket, hogy az önállósítás hívei múlt vasárnap újból titkos értekezletet tartottak.

Az értekezlet összehívásának oka Békéscsaba község képviselőtestületének legutóbbi, csütörtökön megtartott rendes közgyűlése volt, amelyen az 1910. évi költségvetést fogadták el, amely végeredményben 2 százalékos pótdóemelést mutat.

Ez a két százalékos pótdóemelkedés volt a vörös posztó, amellyel az elszakadást kívánók a népet dühösítették, összetartásra és cselekvésre serkentették, mondván, hogy Csabán a jövőben még nagyobb és rohamosabb emelkedést fog mutatni az adó, a városban lakók és minden előnyt élvezők a község határában levő lakosok rovására fogadják majd el. Ezután pontos és számszerű adatok következtek — természetesen hasból — amelyek szerint abban az esetben, ha Gerendás önálló község lesz, az új község pótdója 30—45% között fog csak váltakozni.

Szükségtelennek tartjuk megjegyezni, hogy az ott felsorolt adatok és érvek közül egy sem felel meg a valóságnak, hogy azok mind túlzottak s hogy az önálló község érdekében megindított mozgalmam csupán egy-két nagybirtokos érdeke, a kik egy pár forinttal olcsóbban szabadulnának meg esetleg az adófizetés terhétől, ha Gerendás önálló község lenne.

Midőn e sorokat írjuk, a legnagyobb elismerés hangján mondunk köszönetet Beliczey Géza gerendási

földbirtokosnak, a kit az önállósítás hívei szintén megkörnyékeztek, hogy lépjen be táborukba, de a ki erre a felszólításra kijelentette, hogy Békéscsaba fejlődését nem akarja megakadályozni azáltal, hogy erőforrásainak egy részét elveszítse még akkor sem, ha a pótdóifferenciák miatt tetemes összeget kellene is ráfizetnie azért, hogy a mostani állapot fennmaradjon.

Ha a gerendási nagybirtokosok közül többen is ilyen nemesen gondolkodnának, akkor az egész mozgalom nem lenne más tehetetlen erőlködésnél.

Nyomozás egg gyilkos után.

Világosság egy rejtélyes bűnügyben.

Kohn Mór gyilkosának a nyomában.

Valentinyi Márton csabai rendőrbiztos pár nap óta egy régi bűnügyben nyomoz, amelyben eddig a vármegye rendőrsége és csendőrsége semmiféle eredményt nem tudott elérni. Ez a rejtélyes bűnügy nem más, mint Kohn Mór békéscsabai kereskedő ellen pár évvel ezelőtt elkövetett rablógyilkosság.

Több év mult el már azóta a véres éjszaka óta, amikor egy 18—20 évesnek látszó szőke fiatalember több csabai ember szemeláttára kirabolta és meggyilkolta Kohn Mór békéscsabai kereskedőt, a kinek a Mezőberényi-úton volt fűszerkereskedése és italmérése, azután zsákmányával együtt elmenekült.

A nyomozást a csabai rendőrség és csendőrség a legerélyesebben hajtotta végre, azonban eredménytelenül úgy, hogy az elvetemült kegyetlen gyilkos kikerülte a büntető igazságszolgáltatás kezét.

A már-már feledésbe menő bűnügyben a napokban váratlan fordulat állott be, amely esetleg lehetővé fogja tenni a gyilkos elfogatását, de lehetséges az is, hogy az újabb fordulat alapján befejezett nyomozás szintén eredménytelen lesz.

A nyomozást vezető rendőrség a legszigorubb titokban tartja az egész dolgot s így a nyomozás részleteit nem sikerült megtudni, csupán csak arról adhatunk hírt, hogy Valentinyi Márton rendőrbiztosnak tudomására jutott az, hogy két csabai ember egy kubikmunkánál összeveszett s az egyik veszekedés közben így szólt a másikhoz:

— Csak te hallgass és ne hengej, mert megmondom mindjárt, hogy ki ölte meg a Móricot.

Ennek a kijelentésnek a kapcsán indult meg a nyomozás és az eredményt nagyban megnehezíti az a körülmény, hogy ez a kijelentés több hónappal ezelőtt hangzott el.

Valentinyi Márton rendőrbiztos beidézte azt a csabai lakos T. G. kereskedőt, aki ezt a kijelentést hallotta, ez azonban nem hajlandó megnevezni azt az embert, aki veszekedő társát azzal fenyegette meg, hogy ő

ölte meg Kohn Mórt. Csupán azt jegyezte meg, hogy az illető, aki e kijelentés alapján a gyilkosságban gyanús, Amerikában van.

A nyomozás ennél fogva megszakadt, s míg T. határozott vallomást nem tesz, nagyon nehéz lesz kézrekeríteni és megtudni azt a tanut, aki tudja, hogy ki ölte meg a szerencsétlen kereskedőt.

A nyomozás befejezése után s eredmény esetén az egész ügyről részletesen számolunk be.

Még csak azt jegyezzük meg, hogy abban az esetben, ha a gyilkos tényleg Amerikában tartózkodna, úgy elfogatása, kézrekerítése és hazaszállítása igen nagy költségbe fog kerülni.

Monstre sajtóper.

Feljelentés két takarékpénztár igazgatósága ellen.

Csorváson, mint azt már megírtuk, Orosházi Népbank Részvénytársaság égisze alatt egy új takarékpénztár kezdte meg működését. A Békésvármegyei Ellenzék című megyei lap, amelynek felelős szerkesztője dr. Simonka György gyulai ügyvéd, ez alkalomból hosszabb cikket közölt, amelyben Gremperger József csorvási jegyzőt a legkiméletlenebb hangon támadja meg.

A hírlapi cikk részleteivel nem foglalkozunk, csupán csak annyit említünk meg belőle, hogy az alispán figyelmét hívta fel a csorvási jegyző működésére, azt állítván, hogy azok a legerősebb kifogás alá esnek.

A cikk hatása nem maradt el. Egyik csabai laptársunk vasárnapi számában két jegyzőkönyvi kivonat látott napvilágot s ugyanakkor megjelent e számban egy másik cikk is „Tábit & Comp.” címen. A két jegyzőkönyvi kivonat, amelyeket az orosházi népbank és az új csorvási takarékpénztár igazgatósági gyűlése hozott, a Békésvármegyei Ellenzékben megjelent cikk eddig ismeretlen szerzőjének viselkedését bírálja még pedig tul erős és sértő kifejezések kapcsán; a Tábit & Comp. című cikk pedig Tábit Mihály gyógyszerésszel foglalkozik, annak közszereplését teszi bírálat tárgyává és ismerteti azt a viszonyt, amelyben Simonka dr. van Tábit Mihállyal.

A két jegyzőkönyvi kivonatban és az ezt követő cikkben foglalt sértésekért dr. Simonka György ügyvéd és Tábit Mihály gyógyszerész mint értesítünk, sajtópert indít az orosházi népbank és az új csorvási takarékpénztár igazgatósága, és a Tábit & Comp. című cikk szerzője ellen.

Az érdekes sajtópert azonban minden valószínűség szerint egy nagyobb hírlapi polémia is meg fogja előzni s a Békésmegyei Ellenzék felelős szerkesztője, ahogy ismerjük, nem fogja a két jegyzőkönyvi kivonatot és a cikket szó nélkül hagyni.

Nem tartjuk azonban helyesnek azt

hogy egy új takarékpénztár áldásos és a gazdasági fejlődést előmozdító munkáját ilyen személyeskedő kérdésekkel bénítják meg s az új takarékpénztár első lépésénél gáncsot vetnek ilyen kérdések felszínrehozásával.

De hát ha életképes az új intézet, ez a csekélység nem fogja megrázni üzleti életét, sőt a munka, a védekezés még csak meg fogja erősíteni.

HIREK.

Blériot Csabán.

A világhírű aviatikus, Blériot Lajos, a kinek neve a repülőgépek történetében örök életű lesz s aki csak nemrég mutatkozott be Budapesten a magyar közönség előtt, vasárnap este a 6 órai gyorsvonattal a békéscsabai állomásra érkezett. A gyorsvonathoz egy szalonkocsi volt csatolva s abban foglalt helyet Blériot feleségével együtt. A vonat 5 percig állott Csabán, ezt az időt használta fel Blériot és felesége arra, hogy néhány pillanatig megszemlélje vasúti állomásunkat. Kiszállott kocsijából és a vonat indulásáig a peronon sétált, míg felesége a szalonkocsi nyitott ajtajában állott és úgy beszélgetett férjével.

Mindketten a legegyszerűbb eleganciával voltak öltözködve s a világhírű ember szerény viselkedése, igénytelen megjelenése egy cseppet sem árulta el a nagy feltalálót és vállalkozót.

Blériot Lajos szombaton Bécsben szállott föl, ahonnan vasárnap reggel Budapestre, onnan a 2 órai gyorsal Csabán, Aradon keresztül Bukarestbe utazott, ahol e héten fogja bemutatni nagyszerű repülőgépét.

Aradon Blériotot óriási tömeg ünnepelte, a ki ott pár percnyi tartózkodása alatt az A. Cs. E. V. motor-kocsijait szemlélte meg. Ezt a szándékát még táviratban tudatta Budapestre az aradi állomásfőnökséggel, így az aradiak tudták, hogy Blériot este 7 órakor Aradra érkezik.

— **A reformáció évfordulója.** A békéscsabai ág. hitv. ev. Rudolf-főgimnázium október 31-én d. e. 9 órakor a tornacsarnokban emlékünnepet rendez, melyre az érdeklődőket tisztelettel meghívja az igazgatóság.

— **Parcellezás.** Bucsa telep község lakói azzal a kérelemmel fordultak az alispán. utján a földművelésügyi miniszterhez, hogy támogassa őket anyagilag azon törekvésükben, hogy a báró Springer Mária tulajdonát képező ugynevezett Bogárpusztát, mely 550 kis hold területű, megvehessék és parcellezhassák. Kérelmüket azzal indokolják, hogy a község lakóinak a száma már 2000-re emelkedett s földjük alig van, a munkaalkalmak mindinkább kevesbednek, úgy hogy az év 6—7 hónapjában a munkaképes egyének kénytelenek heverni. Ily körülmények között megélni képtelenek, a nyomor mindinkább növe-

szik s ha helyzetükön nem segítenek, kivándorolni lesznek kénytelenek.

— **A nőegylet közgyűlése.** A Békéscsabai Nőegylet folyó évi október 30-án, délután fél háromkor tartja a felsőbb leányiskola termében évzáró közgyűlést.

— **Egy tót felirat.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter törvényellenes rendelete alapján egy felekezeti iskolán megjelent az első tót felirat. Ez az iskola a tótkomlósi ág. ev. elemi népiskola — és mégis cikkezünk arról, hogy Tótkomlós magyarosodik.

— **Halálozás.** Déghy Gyula, az orosházi takarékpénztár részvénytársaság igazgatója, hosszas betegség után 56 éves korában Budapesten meghalt. Temetése nagy részvét mellett folyt le s azon az orosházi takarékpénztár részvénytársaság igazgatósága és tisztikara is képviseltette magát.

— **Békés villanyvilágítása.** Mult számunkban megemlékeztünk arról, hogy Békés és Csaba község között a közvilágításra vonatkozólag végleges megegyezés jött létre, amely szerint Békés közvilágítását Csaba fogja berendezni. Az egységárra nézve végleges megegyezés még nem jött létre. A két község között ez a differencia is elenyészően csekély. Csaba 100,000 hektowattig 25 fillért kér, míg Békés 23 fillért ajánl. Ez a kis differencia a villamosbizottságnak legközelebbi gyűlésén valószínűleg el fog simulni.

— **Megyebizottsági tagválasztás.** Id. Tobak István elhalálozásával megüresedett Orosházán az I-ső kerületben egy megyebizottsági tagság, amit november hónapban fognak választás útján betölteni.

— **Az ipartestületek és a munkásbiztosítás.** A munkásbiztosítási törvény életbeléptetése óta az egyes kerületi pénztárak az ipartestületekkel több városban megállapodást létesítettek arra nézve, hogy a testülethez tartozó iparosok és munkások munkásbiztosítási teendőit, mint például a be- és kijelentéseket, az ipartestületek végezzék. Most, hogy illetékes helyen e teendők közvéleményének országos rendezését előkészítik, a vidéki ipartestületek egy részében nagy nyugtalankodás támadt. — Az Ipartestületek Országos szövetsége e végből lépéseket tett az állami munkásbiztosítási hivataloknál, ahol azt a tájékoztatást nyerte, hogy az a rendelet, amely a községi közvetítés tárgyában a kereskedelmi miniszteriumban készül, a hivatal tudomása szerint a hazai ipartestületeknek a törvényben biztosított elsőbbségét teljes mértékben respektálja.

— **Felemelt fizetések.** Körösladány község képviselőtestülete legutóbb megtartott gyűlésén az előjárók fizetését az eddiginél még egyszer akkorára emelte fel. A felemelést megelőzőleg élénk vita volt a képviselőtestületi közgyűlésen.

— **Táncvigalom.** Az első gyulai kötött- és szövött iparú gyár részvénytársaság munkásai Weisz Mór védnöksége alatt október hó 30-án a Göndöcskerti pavillon összes termében a Munkásotthon javára zártkörű táncvigalmat rendeznek.

— **Uj motoros a vármegyében.**

Körösladány község előljárósága egy igen életrevaló fontos tervvel foglalkozik és megnyerte hozzá a képviselőtestület felhatalmazását is. Ez a terv pedig nem más, mint egy új vasutvonal kiépítése, amely vármegyénk három népes, fejlődő nagyközségét érintené és a fővasutvonalhoz való csatlakozást lehetővé teszi. A motoros vasut Körösladányból indulna ki és Köröstarcsát érintve, Mezőberényben végződne. A község képviselőtestülete elhatározta, hogy az új vasut építéséhez az előmunkálati engedélyt megkéri a kereskedelemügyi miniszteriumtól s egyben megkereste Benedikty Kálmánt, Suck István jegyzőt, Vakarcs János bírót és Tóth József lelkészt, hogy az érdekelt községekkel a tárgyalást indítsák meg és ehhez a községek hozzájárulását a terv megvalósítása érdekében eszközöljék ki.

— **Tanító-gyűlések.** A Békésvármegyei Általános Tanító-Egyesület gyulai járásköre Gyulán, az állami elemi fiúiskolában folyó évi november hó 4-én délelőtt 9 órakor ülést tart a következő tárgysorozattal: 1. Elnöki előterjesztések. 2. Pénztárnok jelentése. 3. Pénztárnokválasztás. 4. Női kézimunka az iskolában. Előadó: Török Mihályné. 5. Felolvas: Nickmann Rezső. 6. A slójdából előadást tart Török Mihály. — A Békésvármegyei Általános Tanító-Egyesület békéscsabai járásköre október hó 27-én délelőtt 9 órakor tartja az állami elemi iskolában őszi rendes közgyűlést a következő tárgysorozattal: 1. Elnöki megnyitó. 2. Gyakorlati tanítás a földrajz köréből. IV. osztálybeli növendékeivel tartja: Uhrin Pál. 3. A fegyver és fegyvelmezésről. Előadó: Kozsich István. 4. Az ig. biz. jegyzőkönyvek bemutatása. 5. Az ig. biz. által javasolt alapszabálymódosítás. 6. Számvizsgáló bizottság kiküldése. 7. Jövő tavaszi gyűlés tárgysorozatának megállapítása. 8. Indítványok.

— **Harmincéves szolgálati jubileum.** Folyó hó 20-án volt 30 éves évfordulója annak, hogy Mészáros Gusztáv, a szarvasi kir. járásbíró vezetés járásbírója a bírói pályára lépett s ez idő alatt Gyulán, Orosházán, most pedig Szarvason működik az igazságszolgáltatás terén. Megnyerő modora, rendithetlen igazságszeretete s puritán egyszerűsége általánosan kedvelté tették őt nemcsak környezetében, de felettes hatóságánál is. Most, hogy betöltötte harmincéves szolgálati idejét, a szarvasi járásbíró tisztségviselői egész csendben ünnepelték meg az évfordulót. Szombaton este a Wéber-féle vendéglőben gyűlt össze a járásbíró-ság személyzete, hova az ünnepeltet küldöttségileg hívták meg s kit megérkeztekor lelkes éljenzéssel fogadott a tisztikar, kiknek nevében Illyés Alajos kir. járásbíró meleg szavakkal üdvözölte az ünnepeltet s beszéde végén átadta neki a remek kiviteli s értékes irókészletet, mint szeretetük s ragaszkodásuk jelét. Mészáros Gusztáv kir. járásbíró, ki az egész dologról mitsem tudott, bár eleinte tiltakozott ünnepeltetése ellen, de később a kitünő kedélyes vacsora hatása alatt ő is engedékenyebb lett s legnagyobb köszönetét fejezte ki

az őt ért megtiszteltetésért s ismételve kijelentette, hogy mint eddig, ezután is szíven fogja viselni hivatalnoktársainak érdekeit. Vacsora után az ünnepeltnek néhány meghitt barátja is eljött, hogy az ünnepély fényét emeljék s *Udvardy Sándor* főiskolai tanár hangulatos pohárköszöntőben üdvözölte *Mészáros Gusztáv* járásbíró mint embert, barátot, családapát s hivatalfőnököt.

— **Tea-estély.** A szeghalmi nőegylet november 6-án este a községi szállodában táncal egybekötött tea-estélyt rendez.

— **Áthelyezés.** *Döry Pál* főispán *Beke Géza* vármegyei közigazgatási kiadót és *Páy Leontin* közigazgatási iktatót saját kérelmük folytán kölcsönösen áthelyezte.

— **Acetelin-világítás a község-házán.** Körösladány község-házán érdekes újítást fognak eszközölni: a község-háza összes helyiségeit Acetilen világítással látják el és a régi petróleum lámpákat az összes hivatalos helyiségekből kiküszöbölik.

— **A magántisztviselők közgyűlése.** A békéscsabai magántisztviselők egyesülete *Kohn Sámuel* alelnök elnöke alatt ülést tartott vasárnap délután s tárgyalta *Nádasy József* szinigazgató átiratát, amelyben az egyesület tagjainak színházi kedvezményt kíván nyújtani. Az egyesület a direktor megkeresését örömmel vette tudomásul és elhatározta, hogy a kedvezményt igénybe veszi s a kedvezményes jegyek kiosztásával a titkárokat bizta meg. Majd elhatározta a közgyűlés, hogy a téli hónapokban szakelőadásokat és felolvasásokat fognak tartani. Ezen a közgyűlésen mutatkozott be az újonnan megválasztott két titkár: *Káldor Miksa* és *Brucker Agoston* is. A gyűlés az egyes bizottságok kiegészítése után véget ért.

— **Csőd.** *Steiner Sándor* szeghalmi kereskedő ellen a gyulai kir. törvényszék elrendelte a csődöt. Csődömegmondok *Dr. Csánky Dezső* szeghalmi ügyvéd lett, helyettese pedig *Jancsovits Emil* gyulai ügyvéd. Csődbiztos *Tóth Ferenc* kir. törvényszéki bíró. Követelések bejelentésének határideje december 19-én, felszámolási határnap 1910 január 11-én, a csődválasztmány megválasztásának határideje január 14.

— **Kedélyes multság.** *Kovács Sándor* 9 éves köröstarcsai gyerek egyéb multság híján *Szentesi Imre* sárgalaposi tanyájának minden ablakát beverte. Egy behajított kő *Szentesi Imre* 3 éves kis fiát súlyosan megsértette.

— **Öngyilkosság.** Tegnap reggel *F. Nagy Ferenc* békési cipészsegéd egy 9 milliméteres revolverből öngyilkossági szándékkal kétszer a szájába lőtt. A lövések a torkát és gégejét szíjjelroncsolták, azonban mégsem halt meg. Sebe halálos. Tettét életuntagságból követte el, részeges és lump volt s erről a szenvedélyeiről nem volt képes lemondani. Sérüléseivel a közkórházba szállították. Valószínűleg, hogy pár napi szenvedés után meg fog halni.

— **Országos vásár.** Vésztőn november hó 3-án és 4-én lesz megtartva az országos vásár.

— **Jelzálogkölcsonoket** 5¹/₂% kamatra, vagy igen kedvező amortizációra folyósít és konvertál a *Békéscsabai takarékpénztár egyesület*.

— **Tűz.** Szarvasról jelenti tudósítónk, hogy ott a község tulajdonát képező bikazugi tanyán 1 kazal szalma és 10 kocsi leégett. A kár 800 korona, mely biztosítás útján megtérül.

— **Foglalkozást keresőknek** figyelmébe ajánljuk hazánk egyik legnagyobb biztosító társaságának lapunk mai számában foglalt hirdetését.

— **Amputáltak, betegek figyelmébe!** Rendkívül érdekes, dus tartalmu árjegyzéke jelent meg az ország-hírű Magyar Orvosi Műszertár-cég, Budapest, Rákóczi-ut 32. sz., kiadásában. E jeles cég, mely tizedik éve áll fenn, ezen árjegyzéket a lapra való hivatkozás után, bárkinek ingyen és bérmentve, diszkréten megküldi. Az árjegyzék kivonatosa leírja az első segélyt, tartalmazza az összes betegápolási cikkeket, sérvkötőket, haskötőket, gummiharisnyák stb. árait. Ugyazint bemutatja a műlábak, műkezek, műfüzők és az összes orthopaediai készülékeket ábrákban. Hygienikus különlegességekről külön szakasz van felvéve.

— **Az Aktuális könyvtár** egy még egészen új, ismeretlen téren nyit ösvényt. Egy sajtósági irodalmi műfajt teremt meg. Belevizsi az irodalomba a művészi eszközökkel dolgozó aktualitás hatalmas erejét. Havonként megjelenő kötetei egytől-egyig azt a célt szolgálják, hogy a közterem forgó, az aktualitás előterében álló kérdések, események, az emberiséget, az országot érdeklő művészi, tudományos és politikai problémák elsőrangú irodalmi művek formájában kerüljenek az olvasó kezébe. Most jelent meg e vállalat kiadásában „Repülőgépen az északi sarkra”. Ára 1-50 kor. megküldi a kiadóhivatal: Budapest, Veres Pálné-u. 16. Az Aktuális Könyvtár Szomaházy István, a kitűnő író szerkeszti.

TARKASÁGOK.

— *Okos parancs.* — *A szerencsésebb...*
— *Őszinte vallomás.* — *Aktuális kérdés.* — *Szenzációs találmány.* — *Iskolai dolgozat.* — *A bizonyítványok.*

Egy békésmegyei nagyobb községben tűz ütött ki. Kigyuladt egy emeletes bérház. Félreverték a harangokat, a tűzoltóság kivonul, megkezdődik az oltás. A tűzoltók azonban, bárhogy lármázott is a tűzoltóparancsnok, nem tudták a tüzet lokalizálni.

Egy borvirágos orru csővezető végre megszólítja a parancsnokot:

— Parancsnok ur! a második emelet ég és a létránk csak az első emeletig ér. Mit csináljunk?

— Várjátok be míg leég az első emeletig — volt az okos parancs.

És a tűzoltók úgy is tettek.

Két ur beszélget a kávéházban. Az egyik megszólítja a másikat, a kit Balognak hívnak:

— Két Balogról hallottam beszélni. Az egyik állítólag megütötte a főnyereményt, a másikkal meg elsőkött a felesége. Melyik ön a kettő közül?

— A szerencsésebbik.

— Na, remélem, hogy nem is jön vissza többet.

Egy szatócs bebiztosította a boltját tűz ellen. Természetes, hogy a bolt nemsokára kigyuladt és a benne levő portéka összeégett s a biztosító társaságnak fizetni kellett. Az intézet kárbecslője kiszállott a helyszínén és így szólt a károsulthoz:

— Mikor vették észre a tüzet?

— Károslut: Kilenc órakor.

— De hisz azt mondja a szomszéd, hogy már fél nyolckor látszott a füst.

— Óh persze! — hiszen csak akkor hozott még a feleségem gyújtót.

A kávéházban egy nagy asztaltársaság diskurál s ott hangzott el következő aktuális kérdés:

— Mit mondott Cook, a mikor a föld sarkára hágott?

Hosszu hallgatás és kínos szünet.

— ??

— Nos hát, első sorban is, mint udvarias ember, azt mondta: *ardon!*

Természetes, hogy a szellemes kérdező is kénytelen volt pardont kérni ezért a szellemeskedésért.

*

— Hallotta kérem, hogy egy magyar orvos feltalálta a butaságnak a szérumát?

— Nem hallottam, de remélem, hogy a nagy tudós ezt bemutatta a budapesti nemzetközi orvoskongresszuson.

— Nem.

— Miért?

— Mert lusta volt elmenni.

*

Egy tanító mesélte el ezt az első osztályos kis Pistáról.

— Leckét adtam föl a fiúnak, hogy írja le, mi a különbség a tehén és az ökör között?

A fiu másnap így oldotta meg a nehéz leckét:

„Az ökör voltaképen is csak egy tehén, de annak nincs tej a hátulso lábában.”

*

A járásbírósnál, ahol a kisebb büntetőügyeket tárgyalják, sok olyan önkéntelen tréfa esik meg, amely megkacagtatja a legszigorubb bírót is. Különösen a szegényebb néposztály járatlansága következtében történnek humoros jelenetek. A mai tárgyalások egyikén valami becsületsértési ügyben hallgattak ki egy parasztszöveget.

— Azt az asszonyt ne tessék kihallgatni, — mondta a panaszos, — mert az felesége a vádlottnak, Kovács Jánosnak.

— Maga felesége a vádlottnak? — kérdezte a bíró.

— Igen.

Itt megszólalt egy tanu:

— Nem igaz, csak bagolyhiten élnek.

— Hallgasson, — szólt az asszony — ő az én férjem.

— Mennyi ideje élnek együtt? — tudakolta a bíró.

— Nyolc éve.

— És van-e valami bizonyítványa, hogy maga felesége a vádlottnak.

— Van bizony, három. Két fiu meg egy leány.

Színház.

Heti műsor:

Szerdán *Feledy Boriska* felléptével itt először: *Az elvált asszony* nagy operett.

Csütörtökön *Feledy Boriska* felléptével: *Koldusdiák* nagy operett.

Pénteken: *Vasgyáros* színmű.

Szombaton *Feledy Boriska* felléptével: *Bőregér* nagy operett.

Az elvált asszony.

(Operett 3 felvonásban. Szövegét írta *Leon Viktor*. Zenéjét szerelte *Fall Leó*. Bemutató előadás szerdán.)

Az operettszínház éveiben minden operetteüjdonságra tíz-tíz drámai és vígjátéki bemutató esik. Nem az operettszerzők haltak ki, hanem a különleges magyar viszonyok ritkították meg a vidéki operettbemuta-

tókat. Amióta a *Népszínház*, *Vig opera* megbukott s a *Király-színház* az egyedüli operettszínház, azóta Budapesten is csak annyi új operette kerül színre, amennyit a *Király-színház* mutat be. Ha beüt az üjdonság: kevesebb, ha a bemutatók buknak: több. De mit csináljon a vidék a bukott operettekkel, amikor tudott dolog, hogy a vidéki közönség nagyobb igényekkel lép fel, mint a fővárosi? A vidéki színházok — igen helyesen — meg sem szerzik a silány termékeket, tehát így is, úgy is kevés bemutatóval léphetnek fel.

A szerda esti bemutató: *Az elvált asszony* is a *Király-színház* ajánló levelével érkezett hozzánk s a bécsi siker ellenőrző bélyegével van ellátva és jóstehetség nélkül is megállapíthatjuk, hogy az üjdonság Csabán a kedvenc műsordarabok közé fog sorakozni.

A darab meséje röviden a következő: Egy asszony elvált az urától, mert megtudja, hogy a férje Nizzától Amsterdamba a hálókocsiban egy idegen nővel utazott. A dolog annyival terhelőbb a férjre, mert utitársnője a „Szabad Szerelm” című újság szerkesztője s a szabad szerelmet az életben is gyakorolja. A törvényszéki tárgyalás, amely az első felvonást betölti, tele van ötlettel és finom pikantériával. A válást a tanuvallomások alapján a férj bűnéből ki is mondják, pedig a férj tényleg ártatlan. A másik két felvonás az elvált házasságok újra egyesíti. Az elvált asszony, aki szerelmesebb a férjébe, mint valaha, meggyőződik ennek ártatlanságáról és a két szerelmes szív újra egyesül. A törvényszéki elnök pedig, aki a válást kimondta, a szabad szerelem papnőjével lép frigyre.

A darabban *Feledy Boriska*, a csabai születésű primadonna, *Antal Erzsébet*, *Görög Olga*, *Földes Dezső*, *Máthé Gyula*, *Sajó Vilmos*, *Nádasy József*, *Rákossy Ferenc* játsszák a főszerepet.

A bemutató előadásra a jegyek nagy része már elfogyott.

A vérszegénységet,

EZT AZ ALATTOMOS BETESÉGET meg kell szüntetni a **SCOTT-féle csukamájolaj EMULSIÓ-val**, mielőtt tulságosan elharapódnék.

Az arc megpirosodik, megtelik és az életkedv visszatér mindazok meglepetésére, akik először használják a

SCOTT-féle EMULSIÓ-t.

Az eredeti SCOTT-féle eljárás által izlettessé és emészthetővé tett legtisztább alkatrészek, melyek a vérszegénységnek utját állják, képezik a

A SCOTT-féle EMULSIÓ világszerte ismert sikerének titkát.

A Scott-féle Emulsió a legkiválóbb.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fillér.
Kapható minden gyógytárban

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halászt — kérjük figyelembe venni.

Az elmúlt négy előadás.

A mi közönségünket lassanként kezdi áthatni az a meggyőződés, hogy a kiváló szintársulat játékát érdemes megnézni, mert napról-napra többen töltik meg a színház nézőterét s a közönség különösen elismeréssel adózik *Nádasinak* és *Nádasinének*, akik mindketten kiváló művészek s csaknem minden este gyönyörködtek játékukkal a színházba járókat. Ehez, hogy a direktor s direktorné ily szorgalmas szereplők, szintén nem volt szokva a békéscsabai közönség s különösen *Nádas Józsefné* kedves, elbájoló, művészi játéka, élénk humora vivott ki magának méltó elismerést.

Szombaton *Strauss* vig operettje, a *Varázskeringő* került színre igen kitérő előadásban. A közönség lelkesen ünnepelte *Antal Erzsit* és *Görög Olgát*, akik a darabban a főszerepet játszották. *Nádasyné* *Friederika* kamarásnő szerepét aknázták ki ügyes, művészi tudással. Minden szava, minden mozdulata nagy derűséget keltett. *Nagy Dezső* és *Rákossy Ferenc* játéka kifogástalan volt, tele ötlettel és eredetiséggel. *Földes Dezső* mint *Niki* huszárhadnagy gyönyörű hangjával, ügyes játékaival sok tapsot aratott. Az egész előadás kerekded, sima volt. Az összhangot nem zavarta meg semmi sem. *Aranyossyné* alakítása elismerést érdemel. A kar éneke és a zene kitérő volt.

A vasárnap délutáni és esti előadást telt ház nézte végig. A dél-

utáni előadást, amely alkalommal a *Sárga csikó* népszínmű került előadásra, igen sikerült volt. *Antal Erzsi*, *Tompa Kálmán*, *Aranyossyné*, *Szarvassy Jenő*, *Sajó Vilmos*, *Rákossy Ferenc* és a többi szereplők igazi művészettel és tudással tették az előadást elsőrendűvé.

Este *Strauss* örökbecsű nagy operettjében, a *Cigánybáró*-ban *Görög Olga* (*Szafi*) előadása és művészi éneke aratott óriási diadalt. A nyílt színen többször megtapsolták a gyönyörű hangú énekesnőt s a fényes és kifogástalan előadás nagy sikere az ő nevéhez fűződik. *Partnere Solti Ernő* (*Barinkai*) iskolázott gyönyörű tenorjával meghódította a közönséget. Kár, hogy előadótéhsége kissé hiányos, beszédmodora természetellenes. *Nagy Dezső* *Zsupán* szerepében kissé túlzott, de azért egyebekben teljesen kifogástalanul töltötte be szerepét. *Sajó Vilmos* kis szerepébe sok kedvességet öntött. *Nádas József* a tőle megszokott kedvességgel és igazi művészettel játszotta szerepét. *Nádasyné* mint *Cipra cigányasszony* igen tetszett. *Szarvassy Jenő* (*Gábor diák*) hatalmas hangjával, ügyes játékaival nagyban hozzájárult a kitérő előadás sikeréhez.

Hétfőn kevés közönség töltötte meg a nézőteret, amely alkalommal *Fall Leó* nagy operettje, a *Dollárhercegnő* került színre. A bájos zenéjű darabban *Albert Gizi* és *Földes Dezső* mint *Daysy Gray* és *Schich Hans* báró

tűntek ki különösen. *Albert Gizi* teljes hévvel, elbájoló kedvességgel játszotta meg azt az igazán neki való szerepet; *Földes Dezső* ügyes játéka és gyönyörű hangja egy darabban sem érvényesült annyira, mint ezen az estén.

Görög Olga, mint *Claydia* igen tettett a közönségnek. Éneke, játéka és toilletjei egyaránt kitértek. *Szarvassy Jenő* ügyesen mozgott, gyönyörűen énekelt s méltó partnere volt a kiváló énekesnek. *Nagy Dezső* a neki való szerepet nem aknázták ki eléggé, míg *Máté Gyula* *Dick* szerepében kissé túlzott. *Antal Erzsi* *Olga* énekesnő szerepében kissé gyenge volt. Tőle kedvesebb, temperamentumosabb játékot vártunk. Külön kell megemlékeznünk még *Nádasynéről* (*Miss Tompson* gazdasszony), aki a harmadik felvonásban lépett csak a színpadra, s megjelenése és természetes játéka, művészi komikuma a harmadik felvonást derültté, kedvessé és felejthetlenné tette.

A kitérő előadás nagyobb közönséget érdemelt volna meg.

* **Az orosházi színiszezon.** Az orosházi színügyi bizottság jelentése szerint a soproni szintársulat Orosházán 58 előadást tartott és pedig 50 esti és 3 délutáni előadást, amelyek között 19 újdonság került bemutatásra, és pedig: 7 operett, 4 színmű, 7 vígjáték és 1 népszínmű.

Budapesti gabonatözsde.

— 1909. október 23. —

A budapesti gabona-tözsden a mai gabonaárak ezek voltak:

Déli zárlatkor:

1909. októberi buza	14.70
1910. áprilisi buza	14.15
1909. októberi rozs	9.74
1910. áprilisi rozs	10.17
1909. októberi zab	7.50
1909. áprilisi tengeri	7.65
1909. májusi tengeri	6.86

50 kilogrammonként.

Segédszerkesztő: Laptulajdosos:
Németh István Dr. Ursziny János

Nyomatott a „Békésmegyei Függetlenség”
könyvnyomdájában, Békéscsabán.

Szabóiparosok figyelmébe!

Tisztelettel tudatom a t. szabóiparosokat és a n. é. közönséget, hogy Békéscsabán a **Berényi-ut 2414. szám alatt**

szücs-műhelyt

nyitottam.

Eszközök mindennemű kabátbélést úgy magyar, mint német és fekete bőrökkel, továbbá **gallérozásokat** és mindennemű **női munkákat**, mint karmantyukat, boákat stb.

Bőrök kötésenként is kaphatók, u. m. magyar, német és fekete bőrök.

Szíves megrendeléseket s támogatást kér tisztelettel

Martincsek Mátyás szücsmester

JÓ BÚTOR

jutányos árban

REISZ MIKSA bútorgyárában

Békéscsaba 5252 **Nagyvárad**

Telefon: 20. sz.

5252525252

5252525252

Telefon: 904. sz.

Hazánk egyik legnagyobb és leggazdagabb biztosító részvénytársasága megynket újra akarja szervezni. E célból

keres

egy vagy két megyénkben jól bevezetett, megbízható, komoly, szolid előéletű és szorgalmas egyént, kik a biztosítási üzlet összes ágazataiban az üzletszerzés, valamint a szervezés terén eredménnyel képesek működni.

Főcél: Üzletszerzés és itt helyben, valamint a vidéken, oly helyi megbízható ügynököket és képviselőket felállítani, kik szintén képesek egészséges biztosítási üzletet teremteni.

Ajánlkozók, kik ezen a téren már sikerrel működtek, előnyben részesülnek. Nem szakmabeliek a társaság költségén oktatást nyernek. Az állások a jól betöltött, kikötött idő leteltével nyugdíjképes állandókká alakíttatnak át.

Kezdőfizetés: A már betöltött gyakorlat és előismeretek szerint havi 150—250 korona és ha a társaság megbízásából utazik: 10—korona napidíj és II. osztályú vasut. Kimerítő ajánlatok „Kötelességteljesítés — szép jövő” alatt

Eckstein Bernát hirdetési irodájába (Budapest, VII., Erzsébet-körút 37.) kéretnek

Hirdetmény.

Folyó évi október hó 31-én, vagyis vasárnap délelőtt 9 órakor Kötegyán községben a Hódy-féle majorban 6000—7000 darab értékes

akácfa

fog önkéntes árverésen eladatni kisebb-nagyobb mennyiségben. Érdeklődők tudakozódhatnak dr. Ursziny János ügyvédnél Csabán.

Nádai József

sütődéjében és két fióküzletében naponta kapható

1 kiló félbarna kenyér

16 kr.

1 kiló barna kenyér

14 kr.

Eladó vagy kiadó ház.

Békéscsabán a Körösön túl, a gépházzal szemben

ujonnan épített ház

több évre kiadó, esetleg eladó. Az épület áll 3 padolt szoba, 1 konyha, 1 spajz, 1 kamra és 1 üvegezett verendából. Az udvar kerttel együtt aprójószág tartására szabadon élvezhetőlakás.

Jelentkezhetni lehet **Paulik János** községi hajdukáplárnál.

ELADÓ

kevésbé használt, igen jó karban levő

elegáns szoba-berendezés

Cím a kiadóhivatalban.

EMLÉKEZZÜNK MEG HALOTTAINKRÓL!

Halottak napjára a legszebb

SIRKOSZORUK

gyertyatartók és kegyeleti cikkek, a legnagyobb mennyiségben mindenféle árban a legdiszesebbtől a leg egyszerűbbig kaphatók

HAVRAN PÁL ÉS FIA

:: temetkezési intézetében ::
Békéscsabán, a Buzapiacon.

Csabai Gőztéglagyár Társaság
Suk, Wagner és Társai Békéscsabán.

Francia „HORNYOLTCSERÉP” kettős horonnyal

a mai kor legjobb és legolcsóbb fedőanyaga. Kiváló jó minőségben és jutányos áron kapható

természetes szép vörös színben és kátrányozott állapotban a

Csabai Gőztéglagyár Társaság
Suk, Wagner és Társainál Békéscsabán.